

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A magyarság parlamentje

A ül össze Gyergyószentmiklóson, hogy számot adjon a legutóbbi nagygyűlés óta lezajlott eseményekről és fektesse azokat az irányelvek, melyek követésében a jövőben fokozottabb mértékben szolgálhassa a romániai kisebbségi magyar nemzet érdekeit. És eszünkbe jutnak a brassói nagygyűlés előtti napok izgalmait, amikor a magyar kisebbségi politika irányait illetően szintén eltérők voltak a vélemények, heves összecsapások voltak, de végezetül győzött a józanság és a magyarság érdeke s a mindenekelőtt való pártegység megerősödött nyilvánult ki. Azóta három esztendő telt el az idők kereké és sok minden történt a magyarság életében. Sok minden, ami azonban nem a zavartalan kisebbségi élet javára billenti a mérleg. Súlyos veszteségek érték különösen az iskolaügy terén. Súlyosak, de nem pótolhatatlanok. Amíg küzdeni tudunk, amíg harcolni akarunk jobbként, semmi sincs veszve. Ha megérett a légkör teremtődik a politikai életben, elveszett értékeinket még visszaszerezhetjük. Kulturális értékekről van szó és a kulturát ideig-ideig guzsba kötni, béklyókba, bilincskbe verni lehet, de megsemmisíteni nem. Igaztalanok volnánk, ha kisebbségi életünkben és annak politikai vonatkozásaiban csak veszteségeket szenvednénk el. Egy nagy eredményt a legutolsó nagygyűlés óta elértünk. A magyar tömegeket megmozgattuk, a párkereteken kívülálló magyarokat bevontuk kisebbségi életünk sáncaiba és ma már nincsen város, nincsen község, ahol a Magyar Párt lozungját ki ne tüztük volna. A szervezés munkája ezzel korántsem fejeződött be. Csak alapjait raktuk le, a kereteit állapítottuk meg. Ezek az alapokon most kell megindulni a tényleges építési munkának, a kereteket most kell fejleszteni, tágítani és a ténylegesen produktív munkával, tartalommal megtölteni. Ennek mikéntjét a Gyergyó nagygyűlésen meg a gyergyói nagygyűlésen, ahol szintén várható a vélemények csatája, de az összecsapások tünete a párt egységének még jobban megerősödésére kell kikerülnie. Szükség, hogy így lesz.

Szabad kikötő lesz Spalato és Magyarország kijárást kap a tengerre

Budapest, október 9.

Magyarország és Jugoszlávia között nagyjelentőségű tárgyalások vannak folyamatban. Szó van róla, hogy Jugoszlávia és Magyarország az összes átmenő árut kölesönösen kizárólag a saját vasúti vonalaikon bonyolítják le. Jugoszlávia eszerint már ajánlatot tett volna, amely szerint hajlandó Spalatót szabad kikötő céljaira rendelkezésére bocsátani és ezáltal Ma-

gyarország kijárást kap a tengerre. A megállapodásból önként következik, hogy a vasúti díjszabás csaknem ötven százalékra redukálódik, így a magyar Adria-tariffa minden másnál olcsóbb lesz. Információ szerint az olasz kormány legmesszebbmenő támogatását helyezte kilátásba. A forgalom gyors lebonyolítása céljából Jugoszlávia sürgősen megépítteti Károlyváros és Spalato között a kettős vágányt is.

Idegességnek mondotta a prefektus a temesvári tanács feloszlatajáról szóló híresztelést

Temesvár, október 10.

Bogdan Antal dr. prefektus, aki közel két hetet töltött Bukarestben, tegnap délután érkezett vissza és a következőket mondotta utjáról a Déli Hírlap munkatársának:

— Elsősorban adminisztratív természetű dolgokat intéztem el. Eljártam a telepések ügyében a földmivelésügyi miniszternél, a megyei utak sürgős rendezését kértem a közmunkaügyi miniszternél, de látogatásom legfontosabb része mégis Trancu-Jási miniszternél tett intervencióm volt. Felhívtam a miniszter figyelmét a temesvári munkáviszonyokra, amelyek feltétlenül megkövetelik egy modern és nagy tüzpánsáir felállítását. A

miniszter erre meghívta feleségemet és engem a bukaresti tüzpánsáir megtekintésére. Bámulattal töltött el bennünket ez a modern intézmény és feleségem, aki különös előszeretettel foglalkozik szocialpolitikai kérdésekkel, el volt ragadtatva. Megigértettük a miniszterrel, hogy a temesvári tüzpánsáir felállítására érdekében feltétlenül eljön Temesvárra. Trancu-Jási miniszter körülbelül novemberben látogatja meg újból Temesvárt.

— Mi van, prefektus ur, a temesvári városi tanács feloszlatajáról? — kérdeztük.

— Nem értem ezt az idegességet — válaszolta — Bukarestben már nem is volt szó róla.

Nem támaszt Olaszország nehézségeit a német-francia közeledésnek, ha követeléseit teljesítik

Páris, október 9.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy az Olaszország és Franciaország között lefolyt diplomáciai tárgyalásokon Olaszország a következőket követelte: Annak a francia törvénynek a megváltoztatását, hogy a Tuniszban élő külföldiek gyermekei francia állampolgárokka válnak. Franciaország továbbá törölje azokat a korlátozásokat, hogy a Tuniszban és Marokkóban letelepedett olaszok földet nem szerezhetnek. Végül Francia-

ország kötelezze magát az abessziniai vasútépítésre vonatkozó olasz követelések támogatására. Olaszország ezenfelül követeli a konzuli ellenőrzés jogát is a Franciaországban élő olasz munkások és emigránsok felett.

Ezen követelések teljesítése esetében Olaszország hajlandó a Földközi tengeri statusquot tiszteletben tartani és a német-francia közeledés kérdésében nehézségeket nem támasztani. Beavatott körökben híre jár, hogy Franciaország ezeket a követeléseket elfogadhatatlannak minősítette.

Nincs visszaélés

az új lakástörvény szerint

Bukarest, október 10.

Cudalbu igazságügyminiszter tegnap fogadta a lakók szövetségének küldöttségét, amely alkalommal a következő kijelentést tette:

— Jól ismerem Románia viszonyait, ezért olyan lakástörvényt akarok készíteni, amely minden visszaélést megakadályoz. Egy bizottságot állítottam össze, amelynek tagjai jogi szakértők és egy újságíró. A bizottságban a háztulajdonosok és a lakók paritásos alapon vannak képviselve. A háztulajdonosok és a lakók szövetségének képviselőit azonban nem vettem be ebbe a bizottságba, mert véleményem szerint nem tudnának pártatlanok lenni. Kívánságaik tolmácsolását azonban megengedem.

Összeomlott

az osztrák tisztviselők sztrájkja

Bécs, október 9.

Ausztria egy napig izgalmas órákat élt, mert félő volt, hogy a köztisztviselők beígért sztrájkja tényleg megkezdődik. Tegnapra azonban megváltozott a helyzet. A köztisztviselők általános sztrájkja, mielőtt még kitört volna, összeomlott. A sikertelenség arra vezethető vissza, hogy a sztrájk a nép legszélesebb rétegeiben szívós ellentállásra talált. A hangulat az első perctől kezdve a sztrájkvezetőség ellen irányult. A sztrájkvezetőség még az éjszaka folyamán az ország minden részébe letáviratozta a sztrájkot. A kormány a sztrájk ügyében hivatalos jelentést adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy az október tizenkettediki parlamenti ülésen a költségvetés tárgyalása keretében a lehető legkedvezőbb megoldást keresik a tisztviselők igényeinek a kielégítésére.

A diákok egyenruhája. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter a középiskolai tanulók egyenruhájára vonatkozó rendeletet olyképpen módosította, sejtéig viselhetik jelenlegi ruhájukat. Hozzájárult a miniszter ahhoz is, hogy a szülők az egyenruhákhoz szükséges szövetet kereskedésekben vásárolhassák és nem kötelesek azt az iskolák útján beszerezni.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2.75, Párisban 19.25

Temesvári magánárfolyamok 1926 október 10-én reggel

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)
Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet középkurzuson.

Angol font: 922.00—925.00—920.00, dollár: 189.00—190.00—191.00, dinár: 3.36 külföldi, 3.32 belföldi, 3.30 effect, hollandi forint: 76.00—76.20—76.00, francia frank: 5.48—5.50—5.50, olasz líra: 7.55—7.58—7.50, cseh korona: 5.62—5.63—5.50, osztrák silling: 26.80—26.85—26.80, német márka: 45.20—45.30—45.00, magyar korona: 376—373—370, svájci frank: 36.70—36.75—36.70.

Lebovitsés Fia

kir. udvari szállító

Uri szabó cég

Oradea — Timisoara
(Eleydsor 11)

Alódi angol szövetség új ajándékai megérkeztek. 1325

Kényelmes új

Béautók

hosszabb és rövidebb turákra bármikor rendelkezésre állanak.

„Lloyd“ béautózási vállalat

Timisoara

Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 6.

Telefon: 21-32.

A balkáni kincses hegyek országában

Albánia mindenható urának bizalmasa ragyogó képet fest a forrongások és villongások földjéről

Kilencragu hárem kíséri a boldog albánit

Portoroze, szeptember hó.

Albánia a nyugtalanság és bizonytalanság fogalma volt az európai ember előtt. Mit tudunk Albániáról? Wied herceg nevét közölték a lapok, zavarok, belvillongások híre olvastuk az ujságokból és azután mintha ismét szélesed állott volna be. Ugy hittük, hogy a békeszerződések tömkelege valahová bekebelzte ezt a szilaj, szabadságszerető néptől lakott hegyes-völgyes vidéket és már pontot tettünk az albán történet további fejlődése elé. Talán nem is fontos tudni, hogy Macedoniától délre a tenger egyik beöblözésében kultúra van, ősrégi, szép és érdekes, talán nem is szükséges a mindennapi tudáshoz és talán felesleges is. Hallottunk földrajzi meghatározásokat: Szkutari, Durazzo, Tyrana és azután semmi többet. Hogy arra lefelé

milyen világ

járta és járja, legfeljebb a boldogult Böhm-Ermolli hadseregének megtépzott visszatérteji mesélgettek és talán a sok maláriás beteg, aki meggyötörve tért vissza. Ismeretnek talán ez is elég, sőt sok. És az utóbbi évek sajtókrónikájában ismét szerepelni kezdett ez a kicsiny ország: éreztette az európaiakkal, hogy van és egyszerre fel kellett eszmélni, hogy Albániát nem temették el a békeszerződések, Albánia él...

Mindezek úgy kerültek felszínre bennem, hogy egy felette érdekes emberrel kötöttem ismeretséget. Nyurga, napbarnított arcu férfi. Fiatal volt és érdekes volt. Érdekességét növelte még az a tény is, hogy

állandó női udvar

vette körül. Jobban nem igen tudnám meghatározni. Amikor magányos barangolásából visszatért és valamelyik előkelő mulató vagy szórakozóhely asztalánál foglalt helyet, árgus szemekkel vigyázott kilenc asszonyra. Kilenc asszonyra. A testük mintha még idegenül mozogna a krepp-georgette ezüstös himzésében, amely a párisi Poiret művészetét dicséri és mintha a kicsiny lakktopánkák is nehezen szoknának a lábhoz. De mindannyian eleganciában pompáztak és érdeklődést és feltűnést keltek, amerre csak mentek. Mintha az ember csak érezte volna, hogy a misztikus Kelet néhány ringó rózsája vetődött a kéklő Quarneró partjára. Irni kell róluk, mert a lány esti szellő a duspompájú Kelet csodás hamvaságát csokolja, a szemük minden atropin nélkül kisugározza, életrekelte az örömet, bánatot, fájdalmat, but, busongást és kéjt.

A testük ringó oázis, amelyen megpihenni az életvándornak egy darab csodát jelenthet. Mert nők voltak. Nők, akiknek ringó dereka oda-táncolja a szemek mélyére az élet barázdáját. Asszonyok voltak, akik talán úgy csókolnak, mint Abdullah meséinek hősnői. Asszonyok, akiknek két formás karját az Isten is férfinyak köré teremtette. Szemük lobbanásában ott lüktet az élet tüze és testük ringatásában ott settenkedik az élet ezernyi veszélye. Asszonyok, akik mind a kilencen érezték, hogy parfüm, puder, kölni és minden más szépszer nélkül úgy szívják magukhoz a férfit, mint a messi Kelet titokzatos rejtelme a felfedező ultra induló kíváncsit.

És amikor ismeretlen ismerősöm megjelent a nőekkel, valami halk moraj zümmögött végig:

— Jön az

albán hárem...

Hárem: Valami nagyon furcsa ebben az európai pompában. És az a szó, hogy albán, ez már kétszerezten elég volt ahhoz, hogy ismeretlen ismerősömet most már mindenképpen megismerni tanuljam. Az az egyszerű gondolatmenet vezetett, hogy ha albániai, akkor ennek az embernek — bármilyen fiatal — van valami köze a mai albán történelmhez. Rövid névjegyváltás és már kezembem szorongatom emberemnek a névjegyt:

SOTIR MARTINI

Chef de Cabinet de president A. Zogu Albania Tirana

Este már együtt sétálgatunk és Sotir Martinival felfedezem a mai Albániát. Nem kell sokat kérdeznem. Beszél. Ez a fiatal ember európai, perfekt francia, angol és ha nagyon nőgatos

románra is fordítja

a beszélgetés fonálát. Csodálatos egyé-

nység. Szalonikii származású, fiatalságát Bukarestben töltötte el, egyetemi éveit Chikágóban tölti, hazahozza az albán forradalom híre és ma a legbizalmasabb embere Zogu Achmet basának, Albánia mindenható urának.

— Albánia ma a rend és a béke országa — kezdődik a beszélgetés. Az a sok furcsa és valótlan hír, amely az európai sajtóban egyidőben megjelent, ma már nem állja helyét. Dolgozunk és az ekszcenciás urnak (Achmet Zoguról csak így emlékezik meg) minden vágya, hogy Albániát kivezesse a zavarok és forradalmak utvesztőjéből és ott a Balkán délkeleti csücskében rendes európai államszervezetet létesítsen. Rendes parlamentünk van, felelős minisztériummal és most szervezzük meg a külföldi képviselőinket, sőt Románia volt az első, amely meghatalmazott ügyvivőt küldött Tiránába. Az európai államok közül eddig Olasz- és Franciaországban állítottunk fel főkonzulátusokat.

Gazdag ország

vagyunk. Duslakodunk kincsekben és azok a kincsek, amelyeket a természet méhe takar el, most lassan felszínre kerülnek. Ha nem tudná, megmondom, hogy olyan hatalmas petroleumforrások fedeztünk fel, amelyek mellett a romániai petroleummezők eltörpülnek. Persze mint mindenhez, itt is csak pénzre és külföldi vállalkozásra van szükség. És hogy mindent megértsem és ebből meg is érthet mindent: Anglia most adott ötvenmillió font kölcsönt Albániának: aranyban és ezüstben, mert nálunk papírpénz ismeretlen fogalom és a nép el sem fogadja. Hadseregünk pompás és jól szervezett. A forradalmak és bellázongások átkát már elszenvetjük és most a munka van soron.

— A kulturális viszonyaink persze gyengék. Képzeln el egy hatalmas földdarabot, ahol kényelmesen megélhetne tízmillió ember és azon a nagy darab földön pusztán

egymillió lakos

él. Hat középiskolánk van és az elemi oktatást most szervezzük meg európai mintára. Ebben az évben már megijesztjük az alapját a tiranai egyetemnek. Bár sok képzett és intelligens emberünk van, akik a legutóbbi évek evolutív hatása folytán külföldi, főleg páduai és a firenzei, egyetemeken szerztek diplomát.

— Szükségünk van a külföldi tőkér és a külföldi munkáskezre. Mindenki szívesen látott vendég minálunk, hiszen egy darab tenger és már bennünk vagyunk Középeurópa szívében. Triesztben vagy Genuában, ha parancsolja Anconában. Eddig is éltünk, de az albán történelmet fegyverrel irtottuk és a kenyerünket vérrel áztattuk. Az hiszem végre elkövetkezett a béke munkálkodás korszaka is és végezendüléseknak. Achmet Zogu ekszcenciás ur tud, fog és csinál rendező konstruktoráru államot Albániából.

Nem olyan veszélyes

a mi népünk, amint hiszik. A kultúra és az előrehaladás fegyverével mehetnek és meg is fogjuk szelidíteni őket.

Igen, pénzre van szükségünk. Sajnos nincs egyetlen vasutvonalunk sem és a belforgalmat jelenleg autobuszokkal bonyolítjuk le. A jövő év tavaszán kezdjük meg az első nagy vasúti vonal építését: Tirana—Durazzo—Szkutari felé, a tengerpart menté mert erős és nagy kivitelre számított és azt mind hajón akarjuk lebonyolítani.

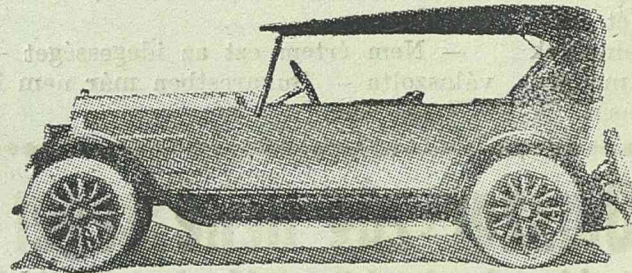
A hold opálszemével bearanyozott Martini Sotir arcát, a lelkesedés fénytáncol a szeme alján, gondolatvilágban talán valamelyik zezugos albán faluba képzelet magát, ahol most tör a szilaj albán nóta egy mélyhangú linkón és viszi messze, nagyon messze az alkonyati szellő...

Grósz Dezső.

A NEMZETISÉG FOGALMA kizárja annak lehetőségét, hogy valamely népet más népet magába olvasztasson egyedül azon tény által, hogy arra a maga nyelvét rákényszerítse nemzeti nyelvétől megfosztotta.

(Goldis László: A nemzetiség kérdéséről.)

The New RUGBY Six-Automobil

Erdélyi és bánáti képviselő:

KARNER EDE automobilosztály

TIMIȘOARA

Telefon 8,90

Falusi miniatürök

Irla: Fóthy Ernő

Mostanában egy csendes bánáti faluban élek. A neve nem fontos, hisz errefelé a falvak épütye hasonlítanak egymáshoz, mint a bennük élő emberek. A faluk hosszú utcájuk, tiszták és sok bennük a kétablakos fehér ház. Az emberek meg jobbára kerekkepűek, jóllakottak, nyugalmasak.

Nincs soha semmi izgalom. Komótos mendégelés az utcán, legfeljebb egy hangos kártyaparti este a korcsmában. De erről aztán hetekig lehet beszélni.

Dél előtt van. Hétköznap. Egyhangu csendben folyik a napi munka. Altalában ez a csend szinte nyugtalanító. A postás beadja az ujságot, aztán csend. Az ember eszik és csend. Leül, olvas és nagy csend. Az utcán nem jár senki. Augusztusi meleg. Csend. A fák is zölden, de hallgatagon állnak mintha halálos komolysággal őriznék ezt a fenséges közönyt, ezt a poros nyugalmat.

Kiméletlen csend mindenütt.

De ni csak, ni: mégis történik valami. Nyilik az ajtó. Egy ember áll meg az ajtóban. Elég tisztességesen öltözött ember. Leveszi a kalapját és valami régi ismerősként megáll nyugodtan. Ennyit mond:

— Jó napot kívánok. Kérem szépen... És itt megáll. Maga elé tartja kalapját és áll.

— Tetszik valamit kérem?

Kissé megütődve, sértődötten mér végig, aztán elnéz fölöttem. Tanácsatlantul állok, de kiszól a házból valaki:

— Itt a koldus. Adj neki egy lejt, vagy kettőt.

Ó végtelen szánalommal néz végig rajtam, mintha ezt mondaná:

— Na mi lesz már, maga bamba? Meddig álljak még itt magának ebben a melegben.

Ijedten és gyorsan kotorászok a zsebemben.

— Tessék — nyújtom feléje a pénzt, csaknem bocsánatkérően.

Bólint egyet a fejével, a zsebében eltűnik a pénz, a fejére felkerül a kalap és megy tovább. Ahogy beteszem utána az ajtót, látom, hogy egy falubeli jön velem szembe és tiszteletteljesen köszön neki:

— Jónapot kívánok.

Leereszkedően billenti meg kalapját és megy tovább a következő házig. Az ilyen közökon úgy fest, mint egy vidéki ur. Mint egy nyugdíjas tisztviselő. Legalább is.

Minden hónapban eljön egyszer. Tekintélyesen végigmegy az utcákon. Néhol megebédel. Elbeszélget, elpolitizálgat... istenem ő is valaki ma már. Fontos pozíciót betöltő egyén kerületében. Csaknem független ur.

Ó a koldus.

2.

Van egy emeletes ház is. Előtte aszfalt. Szűk és töredezett, de aszfalt. Ez a központ, a büszkeség. Ha akarom: korzó.

Vasárnap délután van és egészen tervtelenül ödöngök a korzón. Nem is lehet itt másként. Az emeleten kinyílik az ablak, az ablakban mosolygó asszonyl fej. Meleg, de egészen közönséges arc, a testén — egyszerűen gömbölyű — kissé jobb háziruha. Olyan az egész, akár a lustító nyári vasárnap délután. Az ember nagy homályosan jó ebédekre gondol, nyugalmas emésztésekre és ásitozik.

— Kezét csokolom — emelem fejem, de ezt sem tudom, hogy mit teszem. Csak ugy. Éppen, hogy törtéjek valami.

— Jó napot.

Nagy óvatosság van a hangjában pedig régie ismerős és már volt úgy hogy unalmas napokon közel kerülünk egymáshoz.

Egy negyedórai ostoba beszélgetés után felmentem az emeletre. A fő valamelyik uri kártyakompaniánál nyújtózott, izgult és elégtől kiállt, holmi jó langyos pocolyában folyósón jó hüvös volt, de némi korhaszrag is sutogott dus és zsiros sárnap ebédre, persze már csak a kan, hisz a cseléd rég elment a korzóba mosogatás után és egyedül hápergett odahaza a nagyságos asszony.

A sezlonek egymás mellé ültünk általában inkább csend volt a szobában. Legfeljebb néhány feszült mozgás zaja, vagy fojtott kuncokvetlenkedett bele a megértő hallásba, amely biztatón áramlott fel a szundikáló szönyegekbe és butóból és eltakart kettőnk mindenki elöl, mint valami díszszeparáló függöny.

Román világ a magyar Alföldön

Erdélyi román papok, tanítók régen alföldi városokban tanultak meg magyarul — A kormány tanfolyamokat rendezett részükre

Tizenegy házasság a kirándulás vége

Temesvár, október 9.

Harminc esztendő előtt a nagy, orosz, de gyermekkori emlékeim yökerei szálán szívemhez nőtt alföldi városban, Kiskunfélegyházán, román világ járta. Fiatal román papok, tanítók, tanítónők egy kétszázán jöttek a városba. Erdélyben akkoriban sok román pap és tanító volt, akik nem beztelték az államnyelvet, a magyart. Ezeknek a magyar kormány öt esztendőt adott, hogy azalatt megtanuljanak magyarul. Azonban a magyar kormány arra is igyekezett, hogy nekik ezt lehetővé is tegye, megkönnyítse. Százával vitték ket egy-egy nagyobb magyar városba, ahol nyaranta hónapokon át tartózkodtak, a magyar családokkal érintkeztek és

tanfolyamokat hallgattak.

Harminc éve van annak, hogy iskunfélegyházán megjelent két-az erdélyi román pap, tanítónő és tanító. A magyar kormány ingyenes vasuti utazást adott nekik, konkvül pedig havi harminc forint ösztöndíjat. Harminc forint körülbelül tekintélyes összeg volt, miből egészen szépen lehetett élni, mert hiszen körülbelül ugyanannyi volt abban az időben tanítók rendes fizetése is. A vasúti állomáson a román vendégeket tanügyi hatóság, a tanfűstület, lelkész és sok érdeklődő várta. Vonatból való kiszálláskor üdülő beszédek hangzottak el, az érkezett tanítónőknek pedig virágokat nyújtottak át kiskunfélegyházai kartársnők, akik öleléssel fogadták az érkezetteket. Aztán következett a városba való bevonulás. Miután tudták előre, hogy hányan jönnek, megcsinálták a beállásukat. Tanítóknál, hivatalnokoknál, kereskedőknél, jobb hároknál helyezték el őket

és pelig egyesével,

egy elkerülék azt, hogy a kettével, vagy harmással való elszállás mellett sokat beszéljenek egymás között románul és így lassan haladjanak a magyar nyelvnyulásban. A magyar családoknál az barátságos otthont leltek — legtöbb helyen el sem fogadták nekik a fizetést, hanem kedves vendégeknek tekintették őket — és mindenki örömet segített őket megtanulásukban. Ha hibát ej-

tettek beszéd közben, senki nem nevetett rajtuk, hanem szép szóval kijavította őket és megmondta, hogyan kellett volna mondaniok jól, amit tévesen mondtak.

A mi házunkba is jutott román tanító. Dragaci Nicolae volt a neve és valahonnan a fogarasi havasok közül került az Alföldre. Mint fiatal gimnazista, sokat voltam együtt Dragaci Nicolaival. Semmit nem tudtunk egymás nyelvén, de azért

igyekeztünk társalogni.

Dragaci kerített valahonnan egy nagy képeskönyvet. Volt abban mindenféle házi és erdei állat, volt benne mindennemű eszköz, hegy, folyó, hid, vasut, fa, virág. Szóval olyan képeskönyv volt, amiben ábrázolva volt mindaz, ami az emberhez a világon körülveszi. Megkért, hogy minden mellé írjam oda annak magyar elnevezését. Mikor ez megvolt, nemcsak, hogy megtanulta a magyar szavakat, hanem egy vastag füzetbe beírta magának a román és magyar elnevezéseket. Jó és gyors felfogása volt és egy-két hét alatt több száz magyar szót tudott már. Csak azután látott neki a nyelvtani szabályok megtanulásának.

Közben eljárt többi társaival azokra az előadásokra, amelyeket számukra kiskunfélegyházai tanárok és tanítók tartottak. Mindenki csudálkozott, hogy Dragaci milyen gyorsan halad

a magyar nyelvben.

Esténként és reggelente hosszú sétákat tettünk Dragaci Nicolaival. Rendszerint kimentünk a városból, hol a temetőket jártuk, hol a lövölde parkjában bolyongtunk. Néha, ha eső után nem volt nagy por, elindultunk Csongrád irányában és csak másfél órási gyaloglás után fordultunk vissza. Az egész uton beszélgettünk. A beszélgetés kérdésekből és válaszokból állott. Dragaci kérdezett, amennyit folyton fokozódó magyar tudásával tudott. Nekem válaszolnom kellett és a válaszokat rendszerint aztán Dragaci is utánam mondta. Hat hét után pompásan beszélt magyarul és csak lágy akcentusa árulta el román voltát. Akkor már nem elégedett meg beszélgetésekkel, hanem arra kért, mond-

jak neki magyar verseket. Mondtam költeményeket Tompától, Vörösmartytól, Aranytól, Lévy Józseftől. És elszavaltam neki több Petőfi-verset is. Ezeket különösen szerette és többeket

meg is tanult.

Egy napon aztán azzal lepett meg az egyik Petőfi-költemény után:

— Nekünk is van olyan poétánk, mint Petőfi. Ugy hívják, hogy Eminescu Mihail.

Es elmondta Eminescu versét: „Elmult a nyár, itt az ősz.“ Eredetiben mondta el. Nem értettem belőle semmit, de a ritmus, a sok csengő rím, a vers melódiája magával ragadott. Akkor szerettem meg Eminescut, amikor még nem is értettem. Aztán verssorokint lefordította a költeményt. Akkoriban már régen verseltem és Dragaci nyers fordítása után megcsináltam a költemény magyar fordítását.

Mikor az erdélyi román papok, tanítók és tanítónők kiskunfélegyházai tartózkodása vége felé közeledett, nagy kultúrestét rendeztek. Megismertették a város magyar közönségét a román zenével és a román énekkel. Volt ott egy fekete-haju, gyönyörű

szép tanítónő,

a keresztneve Lukrécia volt, remekül adott elő román népdalokat. A közönség annyit tapsolt, hogy háromszor is meg kellett ismételnit dalait. Azután szavaltak és elbeszéléseket olvastak föl különböző román írótól magyar fordításban. A zajoson fogadott műsor után tánc következett, mely reggelig tartott. A románok megtanulták akkor éjszaka a csárdást, a magyarok pedig a hórát.

A román vendégek nemsokára elutaztak Kiskunfélegyházáról. Az eltávoztak azután még hosszú éveken keresztül leveleztek azokkal a családokkal, melyeknél a nyarat töltötték. Sőt történt egyéb is. A román tanítónők közül többen visszatértek Kiskunfélegyházára feleslegeknek. Több kiskunfélegyházai leány pedig eltávoztott Erdélybe, ahol román tanítók feleségei lettek. Bizony, vagy tizenegy házasságot teremtett meg a román tanítók és tanítónők kiskunfélegyházai magyar nyelvtanulása.

Kubán Endre.

Provincia legszebb asszonyával. Ilyen augusztusi vasárnap delelőtökön jártuk a város határában a mezőt. Bronzvörös hajába belehujt a vén nap és onnan lángolt ki fokozott erővel. Hogy nevetünk a nyugalmas tehénen, amely bámulva állt az utszelen és nézte... nézte nagy szemével azt a krémruhás, pompás szeretést, szertekacagó asszonyt. Megálltunk, nevetünk, falánk, nedves szájjal csókoltuk meg egymást előtte, de a tehén csak nézett, valami szédítően nagy nyugalommal. Aztán kicsinylően fordította el fejét, mintha azt mondta volna:

— Bolondok vagytok!

... Egyedül megyek most már a tarlók között dülön. Félézer kilométerrel arrébb.

A dülő mellett az árnyékban hűsöl a eső. Vén, nyugalmas paraszt. Tenyerébe hajtja fejét és nézi a napfényben heverő vidéket. Olyan mint egy fűrésza szobor így messziről.

Meghallhatta lépteimet, mert felém fordul és néz. Ovatosan mérlegel: ki lehetek, aztán visszasüllyed előbbi helyzetébe. Megint olyan, mint egy fűrésza szobor ott, a nagy fa alatt.

Most hirtelen kissé nyugtalan lett.

Jókai nem művelt ahhoz, hogy divatlapot csináljon

Temesvár, október 10.

Régi irattárak, családi levelesládák tartalmai manapság kilószámra kerülnek eladásra. Szatócok élelmiszereket csomagolnak beléjük. Sok gonddal, okoskodással, szeretettel megirt aktába, levélbe borsot, sajtot, paprikát takarnak. Ezekkel együtt sok nyomtatott dolog is az eladási mérlegre kerül. Így került most elő a véletlen folytán a múlt század negyvenes éveinek egyik híres folyóirata, a Honderü is. Mennyi került ebből cigányutrá: ki tudja. Nehány iv azonban véletlenül idekerült a szerkesztőség asztalára is. Méla meghatottsággal olvassuk és eszünkbe jut, hogy azok a fiatal magyar írók, akik a negyvenes esztendő második felében Pesten feltűntek és nagy célkitűzésekkel megalakították a tizek társaságát, ósdinak, elmaradottnak, vaskalaposnak mondták a Honderüt. Petőfi Sándor és Jókai Mór, valamint nyolc társuk állandóan harcoltak a Honderü ellen. Hiszen Petőfi írta a Honderüről:

Honderü, nem a hont derítet,

Hanem mindig a hont dörjitet.

Igaz, a Honderü sem maradt adósa a tizeknek és minden számában piszkálta őket. A hozzánk került pár oldalon is kaptak ezek csipős megjegyzést.

— A „tizek“ cím alatt ismeretes fiatal írók klubot csinálnak. A tizek legalább a fele külön a többi öt nyakán. Az irodalomban az egyéni költői örvendők, ellenben gyűlöljük a pályát, aki öndarócait mások fönyes uszályával fűdögeti.

Igy ir a Honderü a tizek társaságáról. Ugyanakkor külön nekimegy Jókai Mórnak abból az alkalomból, hogy átvette az Életképek szerkesztését. Ehez a Honderünek a következő megjegyzése van:

— Az Életképek szerkesztését Jókai viendi jövő félévben. Mi bíznunk ifjú nemes buzgalomban, de nem hisszük, hogy tapintaton kívül aetheticai és társaséletbeli műveltség is volna benne annyi, amennyi egy divatlap szerkesztéséhez megkívántatik.

Ezeket az odavágásokon kívül a Honderü illető száma részletesen beszámol az akkori különböző irodalmi, színházi és művészeti eseményekről. Azonkívül közli Bajmóczy várának történetét Benczur Miklósról és Szilágyi Sándor egyik novelláját Memento mori címmel. Külön pikantériája ennek a Honderünek Hoador akkori ismert írónak nyilatkozata, amelyben kijelenti, hogy Szigligeti Edének Mátyás fia című történeti darabja igen hasonlít az ő két év előtti Corvin című történeti darabjához, amely azóta a Nemzeti Színház irattárában hever. A nyilatkozat leszögeszi a következőket:

— Míg e tárgyban bővebb tudomást szerezhetek, szükségesnek láttam ezt kinyilatkoztatni.

Többször felém fordítja fejét, kutatóan figyel, talán megszokásból inkább, mint a kutya. Elébe érek.

— Jó napot — mondom hangosan.
— Jó napot — feleli tekintélyesen és bizonyos sajnálkozással mér végig. Aztán megvetően fordul el tőlem.

— Milyen bolond az ilyen „herri-sche“, az ilyen urasfajta, — mormogja magában — hogy ilyen melegben itt járkál a mezőn.

Talán igaz is van az öregnek. Mjt tudja ő és mit tudják mások, milyen jó néha ilyen árva bolondnak lenni és menni... menni egyedül a tarlók közti dülön a forró napsütésben.

Vonat füstje látszik a távolban. Egyre halványabb, aztán lassan egészen eltűnik a remegő messzeségben. Robog a vonat arra, előre, a nyugat felé.

Provinciában most szintén dél felé jár. Zajong az aranyos fényben a korzó. Bronzvörös hajába, most is belehujt a vén nap és ő holdogan kacag, mert hozzáért egy reszkető kar.

... Monoton léptekkel ballagok a tarlók közti dülön.

— Ó, jaj — nevetett fel hamis méltankodással, de benne volt a jó vágy — hova gondol?

Feltápaszkodott hevertéből, ideges társasággal igyekezett lehozni közösen kedves magasságokba felcsuszott haját, haját is rendbeszedte egy kité, aztán felkelt.

— Na ja — mondta — maga azt ízi most is, hogy Bécsben van, vagy Pesten. Itt falun vagyunk. Itt egészen s.

— Bocsánat nagyságos asszony — álltam közbe — ebben a relációban, rény véleményem szerint, igazán megégy Bécsben vagyunk-e vagy Pesten, vagy pedig itt ebben a faluban.

— Na ja: ebben a relációban. Maga mindenre tud valamit. Na persze: ebben a relációban.

Nagyon tetszhetett neki ez a szó és tudja mit érthetett alatta, mert többször megismételte és ilyenkor bájos, zivűséggel nézett rám. Szinte ígérésimogatás volt csillogó tekintete. Nehányszor végigsétált előttem, az-leeresztette a rolókat. Jóleső, sárfelhőmály borult a szobára.

— Így — mondta egyszerűen és le-

veredett a sezlónra. — Legalább nem lesz meleg.

Nehéz, szinte leszakadó sóhajjal szoritottam magamhoz.

Estefelé meg arra gondoltam: milyen borzasztó, hogy mi mégis... mégis olyan messze vagyunk egymástól. Olyan irdatlan, messzeséges messze. Istenem, hogy is van ez csak?... Hogyan?... Akár egy párisi bulvár és a lybiai sivatag.

... Szóval: van egy emeletes ház is. Előtte aszfalt. Szűk és töredezett, de aszfalt. Ez a központ, ez a büszkeség és hogyha akarom: korzó.

3.

Megint vasárnap, ugy délfelé. Vértforraló, csirázgató az augusztusi meleg. Egyedül megyek a tarlók közti dülön a melegben. Tapad rám a percekkel ezelőtt még friss, hűvös ing, pápaszememen csillanva táncol a napsugár. Bus fejében felre meg egy-két drága régi emlék, akár ott lent valahol a horizont alján a délibáb.

— O istenem, most egy ével... szakad fel a sóhaj valahol nagyon bent a mellben.

Mily jó volt akkor még!...

Fenséges volt sétálni, ott nyugaton

A Gyárváros kétszáz éves jubileuma

Az első katolikus templom Temesvárott — A gyárvárosi fogadalmi templom huszonöt éves — Öt évig épült a monumentális mű

Mária Terézia selyemruhái Temesvárott készültek

Temesvár, október 10.

A Gyárváros polgárai ma kettős szenteszrendűt ünnepelnek. Kétszáz éve immár, hogy a török hódoltság után a Gyárkölváros mai alapját megvetették és negyedszázada, hogy a monumentális, román stílusban épült fogadalmi templomot Desewffy Sándor csanádi püspök nagy ünnepek közt konsekrálta. A mai Temesvár teljesen új város, csak 1716 óta áll fenn. A Gyárváros keletkezése 1726-ra esik, vagyis 200 év előtt vetették meg a mai alapját. Nevét a benne elhelyezett sok gyártól kapta. A német részét hajdan Renzers-Dorfnak, az ennek tőzomszédságában épült szerb telepet pedig „Neue Angelegte Raaten-Stadtnak” hívták. A tartományi kormányának egy 1744-iki leirata rendelte el, hogy az egész telep gyárvárosnak Fabrik neveztesse.

A török hódoltság megszűnése után Temesvár város, de az egész délvidék újjászervezésével és rendezésével III. Károly király Mercy Kolos gróftól bízta meg, aki gyakorlati ember lévén, a mai Gyárvárosnak épen a Bega által akkor annyira szabálytalanul átszelt területét az iparra és kereskedelemre nézve nagy fontosságúnak ismervén fel, annak

egyik szigetére,

a mai Selyemgyár-utca végére 1726-ban az első gyárat, a selyemgyárat építette fel és ezzel megvetette alapját a most jubileumát ünneplő Gyárvárosnak. A selyemipar meghonosításával, mintegy betetőzni akarta Mercy gróf a temesvári ipari kultúra megalapozása körül szerzett érdemeit. Sokat fáradozott, hogy a Bánságban még teljesen ismeretlen ezen iparágak megfelelő talajt készítsen elő. 1733-ban 143.300 eperfát ültetett el Temesvárott a Vadászerdőbe vivő ut mentén és a környéki községekben. Milanó és Mantua vidékéről hozatott olasz családokat, akikre a selyemhernyó gondozását és a selyemszövés gyári munkáját bízta. Az olasz családokkal jött Temesvárra Rossy Kelemen mantuai apát, a későbbi csanádi nagy prépost, akit Mercy a bánati selyemkultúra vezető felügyelőjévé nevezett ki. Rossy és az olasz munkások kezén csakhamar virágzásnak indult a temesvári selyemgyár. Első termékét Istennek áldozta Rossy, gyönyörű miseruhát készített és azt a püspöki templomnak ajándékozta. A misemondó ruhát még 1780-ban a temesvári dómtemplomban kegyelettel őrizték. Károly király nevének is pompás selyemruhát küldött a gyár termékeiből és később Mária Terézia császárnő is

a temesvári selyemgyárból

szerezte be ünnepi selyemruhát. A nevesebb történelmi időkben is a Gyárváros mindenkor kivette részét. Az elnyomatás korszakában egyes polgároknak sokat kellett szenvedniük, de az 1867. évi kiegyezés után a gyárvárosiak hagyományos összetartással siettek szűkebb otthonuk fejlődési és kiépítési nagy munkáját betetőzni. A Gyárváros az újabb időkben teljesen új köntöst öltött; különösen, amióta a Bega új, szabályzott medret kapott. A sok újonnan emelt házakon kívül, a Gyárvárosban épült a városi villanytelep, a közúti villamos-vasút telepe, az állami főgymnázium és tanítóképző, a Gi-

Értesitem a t. hölgyeket, hogy **Erzsébet** divatszalonomat Holló-u. 20. szám alá helyeztem át. Kosztümök, ruhák, kabátok olcsón, elsőrangú kiviteiben készülnek. Ugyanott urileányok szabni és varrni tanulhatnak. **Bakos Lászlóné.**

zela-árvaház, a városi új bérház és különösen a Liget-soron sok díszes palota. Az új alkotások között azonban kétségkívül a legmonumentálisabb az új katolikus fogadalmi templom, amely most ünneplő felszentelésének 25 éves évfordulóját.

A gyárvárosi katolikus plébánia, az anyakönyvek tanúsága szerint már 1726, vagyis kétszáz év óta áll fenn. A plébániát 1780-ig ferencendi szerzetesek vezették és templomuk a mai felsőbb leányiskola mellett állott, azon a helyen, ahol most

obeliszk jelzi

a szent Katalinról elnevezett templomot, amely Temesvárnak legrégebbi temploma volt. A plébániát a magyar államkincstár alapította 1764-ben, a mai napig is fennálló régi plébánia templommal. A gyárvárosi új templom első terve 1886-ra vagyis 40 évre nyulik vissza, amikor Vudý Antal megalakította a gyárvárosi templomépitő egyesületet, amely hamarosan több száz tagot számlált és rövid idő alatt 24.430 forintot gyűjtött össze. A városi tanács ezután átvette az egyesület vagyonát és 1896. évi március havában versenytárgyalási hirdetményt bocsátott ki az új templom építésére. A templom terve-

zője Ybl Lajos, a híres budapesti műépítész volt, építője pedig Kremer József gyárvárosi tekintélyes építész. Öt éven keresztül folyt a nagy munka, amikor 1901-ben elkészült a monumentális templom, amely kerek 800.000 koronába került, a mai pénz nem szerint mintegy 50 millió leibe.

A tisztán román stílusban épült templom 43 méter hosszú és 15 méter széles. A templom oltárképeit Vastagh György a híres magyar festőművész festette volt meg annakidején. A fő- és két mellékoltár Donáth Domonkos tiroli műoltárépítő gyárában készültek. A modern, három manuales orgona Desewffy Sándor megyés püspök adománya és Wegenstein Károly temesvári orgonagyáros, most újonnan restaurált, mesterműve.

Tizennégy évi munkásság és szorgoskodás után, 1901. év október 13-án nyert

ünnepélyes befejezést,

amikor a nagy és örök időkre alkotott Istenházát Desewffy Sándor megyés püspök, Bubits Zsigmond kassai püspök és báró Hornig Károly veszprémi bíboros püspök jelenlétében felejtethetetlen ünnepek között, most 25 éve a fogadalmi templomot konsekrálta.

Osztie Andor.

A temesvári tábla dönt Arad és Déva feloszlatott tanácsai ügyében

Temesvár, október 10.

Ismeretes, hogy a belügyminisztérium többek között Déva és Arad városok tanácsait felfüggesztette, feloszlatta és helyükre ideiglenes városi bizottságokat nevezett ki. A feloszlatott városi tanácsok nem nyugodtak bele, hanem a temesvári ítéltáblához, mint közigazgatási bírósághoz fordultak jogorvoslásért. A temesvári tábla mindkét város ügyében már kitűzte a tárgyalást. A dévai városi tanács ügye november huszonhetedikén, míg az aradi december hetedikén kerül tárgyalás alá. Mindkét ügyben a tanács elnöke Marta Sándor dr. táblai főelnök lesz.

A feloszlatott tanácsok visszahelyezésének kérdésében kell majd a táblának döntenie és a tárgyalás érdekes-

ségei közé tartozik, hogy a temesvári tábla bekérte a miniszterelnökségtől a minisztertanácsnak ama jegyzőkönyvét, amely kimondotta az említett két város tanácsainak a feloszlátását. Bekérte továbbá a belügyminiszter idevonatkozó jelentését, valamint Tomescu közigazgatási vezérfelügyelőnek a tanácsok feloszlátására vonatkozó előterjesztéseit. Az aradi tanács beadványát Robu János dr. volt polgármester és a feloszlatott tanács összes tagjai irták alá, huszonnégy gépirásos oldalon indokolják kérelmüket és kimutatják, hogy a tanács működése rendes volt és a feloszlátásnak semmiféle törvényes alapja nincsen. A brassói tábla a közelmúlt napokban hozott döntést a feloszlatott sepsiszentgyörgyi városi tanács ügyében és azt jogaiba visszahelyezte.

Ezerkétszáz néző fér el az újonnan épülő belvárosi téli moziban

Marcu mérnök nyerte el a város díját

Temesvár, október 10.

Temesvár újonnan tervbe vett téli mozijára, mint jelentettük, tizenegy tervpályázat érkezett be. A jelenlegi belvárosi mozi helyén épül majd az új, amely monumentálisnak ígérkezik, mert a város tizenöt millió leit szándékozik erre a célra fordítani. Az új épület impozáns arányaival stílusos harmóniában fog elhelyezkedni a környék palotái között. Ezerkétszáz néző befogadására lesz alkalmas az új mozi, amelynek építkezését a jövő év elején kezdik meg. A város által kiírt pályázat eredményeképpen tegnap bontották fel az építési tervekhez csatolt jelgés leveleket. Az első díjat, ötvenezer leit, Marcu Duluu, bukaresti

mérnök, a temesvári új színház tervezője nyerte el. A második díj, harmincezer leit, Hubert építésznek, a temesvári ipari szakiskola tanárának jutott, míg a harmadik díjat, huszezer leit, a bizottság megosztotta Liuba Kornél, a temesvári ipari szakiskola igazgatója és Kracsun Virgil budapesti építész között. Az építési munkálatok kiadása független lesz a városi díjpályázat eredményétől. A városháza tanácstermében ment végbe a bírálóbizottságdíj megállapítása Dobosan János dr. főpolgármester elnöke alatt. Hogy ki fogja megkapni az új belvárosi mozi építését, illetve melyik terv kerül elfogadásra, az még a jövő titka.

Virágerdő borította

Rakovszky belügyminiszter szalonkocsiját

Kolozsvár, október 10.

Rakovszky magyar belügyminiszter tegnap délelőtt az ekszpressz elhagyta Kolozsvárt. A távozó minisztert szalonkocsijában meglátogatták Lupas közegészségügyi miniszter és Groza Péter dr., erdélyi miniszter, akik azzal a vonattal érkeztek Kolozsvárra, amellyel Rakovszky onnan utazott. A magyar belügyminiszter köszönetét fejezte ki a román hatóságok részéről tapasztalt előzékenységet. Szalonkocsiját a távozáskor vezetésű virágerdő borította. Többek között Bianu Jenő dr. állambiztonsági vezérfelügyelő is hatalmas csokrot küldött a belügyminiszternek. Ádám dr. budapesti professzor és Czako dr. orvos kísérték Rakovszkyt a magyar fővárosba.

Vasuti jegycsaló

pénztáros, aki írott jegyekkel manipulált

Temesvár, október 10.

A temesvári vasutigazgatóság ellenőrző közegeinek még 1924. év júniusában feltűnt, hogy sok írott vasuti jegy van forgalomban, bár elegendő nyomon tartott jegy áll rendelkezésre. A nyomozás kiderítette, hogy a jegyek Oprea Andrei, a dragasani vasútállomás fiatal pénztárosa árusítja, akit eltalajdonított egy ilyen jegyfüzete abból állít ki jegyeket, de az érték befolyó pénzt nem szolgáltatja be pénztárba, hanem eltulajdonított. Ebben az ügyben a törvényszék büntetőtanácsa tegnap tartotta meg a tárgyalást. A vádat Mateiu ügyvéd képviselte, míg a védelmet Mateiu Simon ügyvéd látta el. A bíróság enyhítő körülményekre való tekintettel Opreát nyolc havi börtönrre ítélte. Vádlott felebbezett az ítélet ellen.

Kigyulladt

Debrecen legnagyobb szállodája

Debrecen, október 9.

Debrecen város legnagyobb szállodája a Bika-szálló, tegnap délben eddig ismeretlen okból kigyulladt. A hatalmas épület tetőalatti részében van a szembélyzet szobái és ott kezezték a tüzet, amely nagy arányokban terjedt. A szálloda tetőzetének középső része egy-kettőre teljesen lángokban állott, s komoly veszedelem fenyegette az egész épületet. Kivonult a tűoltóság, amely nagy apparátussal kezdte meg a lángok oltását. Az eső órákban a csendőrség és katonaság munkájának segítségével sikerült a tüzet lokalizálni. Vizsgálat indult meg, hogy a tüzet mi okozhatta.

Felesége szemrehányása

a halálba kergetett egy jómódu gazdát

Temesvár, október 10.

Vannak még érzékeny lelkű emberek, mint ezt az alábbi szomorú eset igazolja. Topits Adolf jómódu agazdálkodó a legutóbbi vásáron megadta két lovát. Amikor hazament, felesége úgy találta, hogy a lovak potom áron adta el és veszekedni kezdett vele. Topits szótlanul tűrt szemrehányásokat, mert úgy érezte, hogy az asszonynak talán igaza is lehet. De az asszony szemrehányásait egész héten át folytatódott. Topi amikor már a lelki kínzást nem bírta tovább, végzetes tette határozta magát. Tegnap este zajtalanul kioskolt a szobából, a padlásra ment és a ruházatot kötéllel felakasztotta magát.

Legszébb, legjobb, legtartósabb képkeretek, blondecik, oválisok

kizárólag

Képkeretgyári lerakatnál

Belv. Löffler A. ház (kisposta mellett)
TELEFON 16-86 1349

Hírek

Készítőség és kiadói hivatal:

Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Előfizetési árak:

Szerkesztőség: 2—52
Kiadói hivatal: 2—52
Nyomda: 10
Felelős szerkesztő lakása: 2—42

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, féltévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az önkormányzatoké 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 gares.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Muzsikus Ferkó

Étfőn este félkilencor mutatja be temesvári magyar színház operett-adóját az idei szezon kétségkívül legjobbat ígérő operettjét: a Muzsikus Ferkót. A szellemes librettót a zimentális idők levegője hatja át, Zerkovitz zenéje közvetlen, emászó és minden száma sláger. A nagy színház igazgatósága aldozta nem kímélve, pazar kiállításban hozta színre a Muzsikus Ferkót. A tartalmat nagy ambícióval tanulta be a csapat és az összes szerepek kiváló alakításban vannak. A primadonna szerepében a ragyogó Pintér Böske megcsapásra újból meghódítja a temesvári közönséget. Zilahy Irén, Fatta Géza, Rudas Bandi és Sós Mihály játszóak a többi szerepet. Külön látványosság lesz Zilahy Irén és Rudas Bandi produkciójában menő táncok. Külön fejezet kellene szentelni a ruháknak és a díszletek káprázatos kiállításának. A színház erejével hatnak majd Lengyel László aradi iparművész díszletei. Mindent összevetve, a Muzsikus Ferkó pompás betanulásban és elsőrangú kiállításban várja a bemutatót a nagy siker nem marad el.

A táblai főelnök visszaérkezett szabadságáról. Marta Sándor dr., a temesvári tábla főelnöke, szabadságáról visszaérkezett és hétfőtől kezdve veszi hivatala vezetését.

A belga trónörökös esküvője. Stockholmól jelentik a belga trónörökös november negyedikén tartja a királyi esküvőjét Astrid svéd hercegnével. A díszes egyházi szertartás november tizedikén Brüsszelben megy végbe. Az esküvőn a belga királyi ház valamennyi tagja részt vesz.

Bogdan prefektus Hodonyon. Bogdan Antal dr. prefektus a koránypárti bányászati képviselőinek társaságában ma Hodonyra utazik, ahol részt vesz a Goga Oktáviánról elnevezett nemzeti ház ünnepélyes felavatásán. Ugyancsak ma alátámasztják meg a hodonyi mezőgazdasági közvetkezőt is.

Ambrózy Andor ünneplése. Ambrózy Andor báró, a Magyar Párt központi elnöki tanácsának tagja, emcsak a magyarság ügyét támogatja, hanem a magyar nemzetiséggel, hanem a magyar nemzetiségűek ügyével, melynek főszereplője, mindenkori lelkes szószólója. Ambrózy Andor báró közbenjárására legutóbb felállították az erdélyi Hosszúfalun egy magyar polári iskolát, amelyet Ambrózy-iskolának neveztek el. Az iskola ünnepélyes felavatása október 12-én megy végbe és ezen részt vesz Ambrózy Andor bárón kívül a Bányászati Magyarországi részéről Tornyai Gyula dr. zenátor és Veterány Viktor dr. főnök is.

Egész Temesvár a Muzsikus Ferkó bemutatóját várja.

Voinescu állambiztonsági vezérigazgató balesete. Bukarestből jelentik: Voinescu Rómulusz szigorúan vezérigazgatót tegnap autóbaleset érte. Hivatala felé menet a vezérigazgató autója összeütközött egy gépkocsival. Voinescu a lábán megsebesült, de sérülései nem súlyos természetűek. A vigyázatlan sofőrt letartóztatták.

Garázdálkodik a hólabdarendszer amelynek ügynökeit könyörtelenül le kell fogni

Temesvár, október 10.

A Déli Hírlap tette először szóvá az egész országban divó hólabdarendszert, amellyel különösen külföldi cégek igyekeztek a közönség jóhiszeműségét busás haszon mellett kiaknázni. Köztudomású ugyanis, hogy egyes külföldi cégek bizonyos számú szelvény ellenében autót, zongorát és más értékes tárgyat helyeztek jutalomként kilátásba. Hangoztatni sem kell, hogy az ígért tárgyakat a legtrikább esetben kapták meg. De ez a rendszer ártott az ország valutájának is, mert kizárólag hollandi forintot fogadtak el a szelvényekért. Egy szelvény egy hollandi forintba került, amelyet efek-

— Temesvári vasuti mérnökök előléptetése. A hivatalos lap legújabb száma közli Hristea Horác mérnöknek, a temesvári fűtőház főnökének első osztályú mérnökké, valamint Stefanescu István elsőosztályú mérnöknek felügyelővé történt kinevezését. Mindketten a temesvári vasuti felügyelőséghez vannak beosztva.

— Magyar kultúrestély Nagyszentmiklóson. A Magyar Párt bányászati vezetősége elhatározta, hogy a vidéki altagozatok körzetei részére kultúrestélyeket rendez, ottani műkedvelők közreműködése mellett. Az első ilyen kultúrestély Nagyszentmiklóson lesz a hó végén. A rendezőség élén áll: Schreyer Viktor elnök, Kádár István dr. ügyvezető elnök, Ronkov György titkár. Az estély iránt már is nagy az érdeklődés Nagyszentmiklóson és a szomszédos magyar községekben.

— Eljegyzés. Rudnean Dórá, Rudnean Román dr. vármegei tisztifőorvos leányát, eljegyezte Ieremia Miklós dr. temesvári törvényszéki bíró, a temesvári jogásztársadalom rokonszenves tagja.

— Mindenki nézze meg a Muzsikus Ferkó szenzációs operettet.

* Külföldi utjáról érkezett vissza Szücs Ilona, a temesvári divatszalon agilis tulajdonosnője, aki magával hozta a legújabb párisi és bécsi modelleket, nagy bevásárlásokat eszközölt és igen jutányos áron szolgálja ki a hozzá forduló elite közönséget. A legutolsó párisi és bécsi modellek utáni kalap-átalakításokat is vállal a divatszalon, a legolcsóbb áron. Hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

— A Temesvári Magyar Dalárda estélye. A Temesvári Magyar Dalárda alapító, pártoló és ujonnan belépett tagjainak tiszteletére a hó 16-án, szombaton, este 9 órakor a Szarvas-szálló télikertjében (Belváros, Szentgyörgy-tér) műsoros ismerkedési estélyt rendez, melyre ezúton hívja meg tagjait, azok hozzátartozóit és vendégeit. Külön meghívókat nem küldenek szét. Belépő díj nincs. A Dalárda vezetősége felkéri mindazokat az urakat és hölgyeket, akik a zenekarba, vagy az énekkarba még belépni óhajtanak, jelentkezzenek Rudas Jenő főtitkárnál III, Bulev. Carol (Hunyadi-ut) 14.

— Életével fizetett. Müller Ede, a temesvári Telebanknál alkalmazott lakatos felesége, néhány nappal ezelőtt két egészséges leánygyermeknek adott életet. A szülés után az anyát tegnap görcsök fogták el, az orvostudomány nem segíthetett rajta és a virulós, tizenkilenc éves asszony kinos vergődés után meghalt.

* Menjünk ma este a Lloyd Tavernába, ahol esténként fellép Meranius táncfenomen.

— A kávéház tolvajai. Wendt Lipót temesvári kávé ismeretlen tettei ellen feljelentést tett a rendőrségnek. Feljelentésében Wendt előadja, hogy huzamosabb idő óta egyes kávéházi berendezési, valamint egyéb értékesebb tárgyai eltűnnek.

— Visszaélés egy városi vállalatnál. Az egyik temesvári városi vállalatnál kétszáz ezer leies hiányt fedeztek fel. A hiány felfedezése után jelentést tettek a rendőrségnek, amely kihallgatta az illető vállalat vezetőjét, valamint annak fiát. Mindkettő kihallgatása néhány órán át tartott. Letartóztatás tekintetében ezideig még semmiféle döntés nem történt.

— Visszaélés egy városi vállalatnál. Az egyik temesvári városi vállalatnál kétszáz ezer leies hiányt fedeztek fel. A hiány felfedezése után jelentést tettek a rendőrségnek, amely kihallgatta az illető vállalat vezetőjét, valamint annak fiát. Mindkettő kihallgatása néhány órán át tartott. Letartóztatás tekintetében ezideig még semmiféle döntés nem történt.

— Visszaélés egy városi vállalatnál. Az egyik temesvári városi vállalatnál kétszáz ezer leies hiányt fedeztek fel. A hiány felfedezése után jelentést tettek a rendőrségnek, amely kihallgatta az illető vállalat vezetőjét, valamint annak fiát. Mindkettő kihallgatása néhány órán át tartott. Letartóztatás tekintetében ezideig még semmiféle döntés nem történt.

— Lupascu ismét álláshoz jutott. Lupascu Armandot, a temesvári ügyészség fogház volt igazgatóját, aki ellen tudvalegőleg büntető eljárást is tettek folyamatba és a temesvári törvényszék hosszabb szabadságvesztésre ítélte — mint Bukarestből jelentik — az udvarhelyi ügyészségi fogház vezetőjévé nevezték ki. Az eddigi udvarhelyi fogházigazgató, Popa Sándor, hasonló minőségben Lugosra helyezték át.

— Központi-fürdő új korszaka. A temesvári Központi-fürdő — volt Hungária — új korszaka jutott. Fekete János bérlő nagy költséggel teljesen renováltatta a fürdőt és a resicai vasművektől új kazánt szerzett be, mely óránként ötezer liter forró vizet, azonkívül nedves és száraz gőzt szolgáltat. Ujonnan renoválták a vizgyógyintézetet is. A kiszolgálás a masszörök, pedikűrök és egyéb személyzet részéről előképeny és példás. A vizet a bazinokból naponta kétszer teljesen leeresztik, azonkívül állandóan friss vízzel táplálják. A fürdővendégek ruháit olcsón vasalják, azonkívül a kitünő buffé is a közönség kényelmét szolgálja. A Központi-fürdő mintaintézet a testkultusz ápolására.

— Állami tüzfatelepek létesülnek. Bukarestből jelentik: Az állami tulajdonú képező erdői igazgatósága elhatározta, hogy a tüzfával való üzérkedés megakadályozására az ország minden nagyobb városában nagy raktárral rendelkező tüzfatelepet állít fel.

* 10.000 leit fizetünk annak az elkeseredett egyénnek, aki Temesvár hangulatosabb lokáljának a Pátria barnak műsorát unalmasnak találja. — A tisztviselők és rokkantak vasuti kedvezménye. A közlekedési miniszter egyik legutóbb kiadott rendeletével a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik hetvenöt százalékos vasuti kedvezményt ötven százalékra szálították le. Ezt az intézkedést a közlekedési miniszter tegnap érkező rendeletével visszavonta és utasította az összes vasuti jegypénztárakat, hogy a hadirokkantakat, özvegyeket és árvákat újból a hetvenöt százalékos kedvezményben részesítsék. Ugyancsak elrendelte a miniszter, hogy az állami tisztviselőknek ötven százalékos kedvezményt adjanak.

* BÉRAUTÓK precíz javítóműhelye, autók garázolása, éjjeli szolgálat. Autóorion-garage, Bem-utca. Telefon 14—93, 23—24. Autók eladása és vétele.

— Késelő barátok. A fibisi csendőrség bekísérte a temesvári ügyészségre Lajtai János husz éves fibisi legényt, aki szóváltásból kifolyólag előrántotta kését és mellbeszurta Nevrinceanu Traian nevű barátját. Nevrinceanu súlyos sebével a temesvári Bega-sanatóriumba szállították, ahol Candea dr. igazgató-főorvos műtétet végzett rajta. Lajtai letartóztatták.

* „Ha egészségét meg akarja őrizni, leghelyesebben cselekszik, ha száját FARMODONT fogkrémmel és szájvízzel ápolja, miáltal megakadályozza a fertőző bacillusoknak a szervezetbe való jutását.”

Jön!

Jön!

Muzsikus Ferkó, a szezon operett-szlágera.

* Temesvár a legdrágább város, de a temesvári éttermek között a legolcsóbb Horga Pál étterme a Három békához, a Felsőárok-utcában, ahol valóban olcsó áron lehet kapni hideg és meleg ételeket és italokat. A pohár sör nyolc lei, a korsó csak tizenkettő.

* Őszi és téli női kabátzövetek nagy választékban megérkeztek Dénes és Pollák-cégnél. Gyárvaros, Andrásy-ut. Fióküzlet Belváros, Mercy-utca.

— Gazdátlan esőköpeny. A szabadfalui uton egy sebesen száguldó autóból kiesett egy esőköpeny. A kabátot Siegvardt István háztulajdonos találta meg és beszállította a rendőrségnek. Az igazolt tulajdonos a rendőrség közigazgatási ügyosztályán átveheti.

* Ön táncolni fog! még ha nem is akar, oly nagyszerű a hangulat a Pátria-barban.

* Takaréktüzhelyek, kályhák, konyhaberendezések és az összes vasárak Scherter Ottó vaskereskedésében, Timisoara.

— A lármas lakó. Özvegy Sebesi Imréné, a Buziási-ut 3. szám alatti ház tulajdonosnője panaszt emelt a rendőrségen Ötvös János nevű lakója ellen, aki éjnek idején állandóan botrányt okoz és a ház nyugalmát zavarja. Az elmúlt éjjel is hangos kiáltásokkal fellármázta az egész házat és kijelentette, hogy ő az ur és Sebesinének semmi keresni valója nincsen. Megindították ellene az eljárást közbötrányozásért.

* Kern Pál bőrkereskedés, Temesvár, II., Fő-utca 22. Fiók: IV., Uri-utca 8.

Sport

Kinizsi—TAC

barátságos mérkőzése

Az unalmas napok után ma végre ismét igazi sportban lesz részünk. A Kinizsi és a TAC kerül újból szembe egymással barátságos mérkőzés keretében. A Kinizsi formája tetőpontján áll, neve ma az európai futballsportban nagyon jó hangzású és az egész külföld ismeri és érdeklődéssel olvassa teljesítményeit. A TAC javuló formát mutat. Szép és élvezetes játékra van kilátás. A két csapat a következőképpen áll fel: Kinizsi: Zombory — Steiner, Hockszary — Bundi, Vogl, Steiner — Tánzer, Teleky, Wetzer, Semler, Kilianovits. A TAC felállítása a következő: Csermák — Mateics, Kozovics — Klein, Österling, Golub — Lázár, Possák, Lukinics; Rafinszky; Raab. A mérkőzés délután fél ótkor a Pátria-pályán veszi kezdetét és Danciu vezeti le.

A bajnoki mérkőzések során a TMTE a Polytechnikával kerül össze. Érdekes mérkőzés lesz a Kadima-pályán, ahol a Kadima a ZsSE-vel mérkőzik. A ZsSE legutóbb a Banatul felett aratott győzelme óta érdeklődést keltett maga iránt és így a Kadimának jó formában kell lenni, hogy győzelmet arasson. A helyi pálya azonban a Kadima győzelmét teszi bizonyossá. A többi pályákon másodosztályú bajnokiak kerülnek lebonyolításra.

Az anya harca kicsi gyermekeért. KOZMETIKA

(Szépségápolás)

Rovatvezető: HIRSCH SÁNDOR
bőrgyógyász — kozmetikus

Szerelmi történet, amely az irodában kezdődött és a bíróság előtt végződik — A szépszavu főnök elcsábította irodakisasszonyát

A feleség adoptálni akarja férje gyermekét

Temesvár, október 9.

A temesvári bíróság a közeli hetekben érdekes gyermektartási perben fog ítélni. A szereplők neveit mellőzzük, amikor most az előzményeket ismertetjük. A felperes egy leányanya. Jelenleg egy nagykereskedés könyvelője, azelőtt éveken keresztül egyik közhivatalban tisztviselő volt. Nemcsak frázisképpen, de valósággal jobb családból való. Az apja magasabb rangú állami hivatalnok volt. Az Isten őt leánnyal áldotta meg. Igyekezett ezeket tehát különböző hivatalokban elhelyezni. Korra nézve a második leány, aki a felperes, csinosképű, szolid lány volt. Szorgalma miatt igen szerették.

A főnöke — aki ebben a gyermektartási perben alperes

szemet vetett reá.

Nem járhatott el a lány szülőinek házába és az utcán sem kísérelhetette, mert hiszen feleséges ember. Így hát sokáig megelégedni volt kénytelen a hivatalbeli szépszavakkal, mosolyokkal, kézszerítésekkel. Egyszerre azonban eszébe jutott, hogyha ezt lehet a hivatalban megeselekedni, miért ne lehetne egyebet is tenni. Kitervezte a délutáni túlmunkát. Előadta a lánynak, hogy igen sok a munka és megkérte, hogy járjon be délután is. A lány nem szívesen áldozta ugyan fel délutáni szabad idejét, azonban kénytelen volt, szót fogadni főnökének. Bejárt a hivatalba. Ott azonban nem igen dolgozott, hanem a főnök kicsomagolta a magával hozott jó uzsonnákat, megkínálta a különböző csemegéivel a leányt és közben

hevesen udvarolgatott

neki. A lány igen erkölcsösen, háziasan volt nevelve és eleintén mitsem akart tudni a feleséges ember udvarlásáról. Ez azonban nem egyszer célozgatott arra, hogy hiszen ebből a viszonyból esetleg még házasság is lehet annál is inkább, mert felesége, akit ugysem szerelemből vett el, gyermektelen. Elég az hozzá, hogy mindenféle praktikával a nagy lányt pár hét alatt sikerült a lábáról levenni és az a barátnője lett.

A főnök feleségének közben feltűnt, hogy az ura mindennap délután elmegy hazulról, holott akkor nincsen hivatalos teendője. Minthogy a férj azt mondta mindig, hogy külön munka várja, elhatározta, hogy egyszer

meglátogatja. Megneszelte ezt a férj is és néhány napon keresztül a leánnyal tényleg szorgalmasan a könyvek fölé hajoltak a hivatalban. Egy napon aztán

benyírt az asszony

és férjét s annak irodakisasszonyát munkában találva, megnyugodott. Sőt annyira megtetszett neki a szorgalmas kisasszony, hogy egészen összebarátkozott vele és a lakásába is meghívta. A lány ettől kezdve állandóan járt főnöke és barátja feleségéhez.

A viszonyoknak azonban, éppen most két esztendeje, következményei kezdtek mutatkozni. A lány kétségbe volt esve és keserves sírásokkal fogadta a hivatalban a főnököt. Ez azt a tanácsot adta, hogy jó volna a hivatali gyermektartásból megszabadulni és késznek mutatkozott reá, hogy viseli a költségeket. Erről azonban a leány hallani sem akart.

— Nem leszek

a gyermekem gyilkosa,

— mondotta, — anya akarok lenni, mert akkor kötelességed, hogy betartsd ígéretedet, hogy feleségül veszel.

A férfi dehogyan is gondolt ígéretének teljesítésére. Nem akart jómódu feleséget elválni. Mikor már aztán a legjobb akarat mellett sem lehetett többé titkolni a leány állapotát, egy nap felszólították, hogy adja be lemondását, mert olyan hivatalnoknő, akinek házasságán kívül gyermeke születik, nem maradhat a hivatalban. A lány akkor főnökének fenyegetőzött, hogy mindent elárul, ha neki állásáról le kell mondani. Amde ez megint

jött a szép szóval.

Csútitgatta a felhevült lányt. Azt mondta neki, hogy hagyja el az állást, menjen máshová gyermekét megszülni és meg-

ígérte, hogy közben tényleg megindítja felesége ellen a válást és majd néhány hónap múlva megesküsznek. A lány megint hagyta magát rábeszélni. Elutazott vidékre és ott megszülte gyermekét. Az igazság kedvéért le kell szögezni, hogy az összes költségeket főnöke viselte.

Amde a főnök felesége valahogyan mégis csak tudomást szerzett a dologról. Elutazott a lányhoz, ahol jelenetet csinált és szemére hányt, hogy elcsábította tőle a férjét és elég arcátlan volt, meg a házába is járni. A lány ekkor felfedte az egész dolgot az asszony előtt és

mindent elmondott.

Hogy, hogy nem: a férj és a feleség végül mégis csak kibékültek egymással. És hogy a további kellemetlenségeknek elejét vegyék, elhatározták, hogy a kisfiút, aki teljes hasonmása az apjának, adoptálják. Erről viszont az anya minden kapacitás dacára és minden bőkezű kárpótlás felajánlása ellenében sem akart tudni. Mikor aztán a leány kikerült a kórházból, megismélték előtte az ajánlatot, de megint visszautasította választ kaptak. A lány állás után nézett és minthogy gyermekkel odahaza nem fogadták be,

dajkaságba adta

gyermekét falura. Fizet érte, nélkülözde mégsem adja oda. Azt azonban többször megtette, hogy volt főnökét felszólította, hogy gondoskodjék a fia eltartásáról. Ez minden támogatást megtagadott már csak azért is, mivel így remélte az anyát makacs álláspontjának megváltoztatására rábírni.

A leányanya azonban nem enged. A múlt héten aztán megbízott egy temesvári ügyvédet, hogy volt főnökét gyermektartásért perelje be.

HOTEL PALACE SZÁLLODA

BUDAPEST, Rákóczy-ut 43

Budapest egyik legmodernebb és legnagyobb kényelemmel berendezett szállodája

Hideg-meleg víz, fürdőszobák, minden szobában telefon

Elsőrendű étterem!

Mérsékelt árak!

Humoros utilevelek

Második — igazán — milánói levél

Írta: Jean d'or.

Kedves Szerkesztő ur!

Fáradalmimat kipihenve, annyira újjászülött lettem, hogy hamarosan azt sem tudtam, hogy hol vagyok és csak amikor az ingyenjáró újságot hozták szobámba, ébredtem tulajdonképpen annak tudatára, hogy milánói ébredő lettem.

Az újság, amely sok fontos újmutatást tartalmazott, mindjárt utilapom is lett és elindultam az utilevelhez szükséges adatok beszerzése céljából.

Milano Lombardja fővárosa, nagyon sok lakossal, sőt talán Róma, Nápoly, stb. után Olaszország legnépesebb városa. (Ha megigéri, hogy Baedekerrel nem fog ellenőriztetni, úgy pontos adatokkal is fogok szolgálni!)

E város méltón megérdemli az olaszok által neki adományozott „la grande” nemesi utónevet, mert igazán grandiozus. A kíváncsi látogató itt igazán azt sem tudja, hogy hol kezdje, hogy egy hét alatt végigtapasztalja a látványosságokat.

En csak a régi szép emlékek felfrissítésére jöttem ide és így két nap alatt végeztem körsetáimat, amelyeket azért vetek papírra, hogy az

utánam idejövőknél termékeny találja a találjon és azok megtudhassák, hogy hét nap alatt mit nézzenek meg legelőbb.

Első lépésem a város legélénkebb és a szó szoros értelmében legforgalmasabb részéhez, a dómtérhez vezetett, ahol egész éjfélig — miután talán nem minden olvasó ért olaszul, hát magyarul mondom — ringlispiel forog nagy körben, amely körforgalomban majdnem az összes villamoskocsik is részt vesznek.

Miután itt eléggé teleszívtam magam — nevetni fog — benyomásokkal, megkörüöztem a dómot és mert annak megtekintésére két órát szenteltem, áhítatosan beléptem. Ez a remekmű, amelyet az olaszok a nyolcadik világcsodának neveznek, 148 m. hosszú, 88 m. széles és a középső hajóban 48 m., a kupolánál — amelynek építése egyedül 16 évet vett igénybe — 68 m. magas. Az 52 oszlop, amelyen az épület nyugszik, egyenként tizenhat lépés kerületű, a kórus színpompás üvegablakjai pedig a világon a legnagyobbak. A templom befogadóképessége 40.000 ember, asszony és gyermek. Ezek az ichtiosaurusi számok, amelyekkel beszámolhatok.

A dóm páratlan berendezését a pap-ság már egy 286 oldalas könyvben leírta és én így itt fölőlegessé váltam.

Felmentem tehát a 108 m. magas toronyba.

A templom belsejéből 350 lépcső vezet a tetőre, amelyet kerekén 100 kisebb szögletes torony (tulajdonképpen csak 98, de két tornyocskát megér nekem a szójáték!) diszít és ahol egészen komolyan 2000 márványszobor van elszórva. Különben is meg kell jegyezni, hogy ennél bázelebb tornyot még nem láttam. Amerikaiak, angolok, németek, magyarok, spanyolok és olaszok beszédét lehetett itt hallani össze-vissza egyvelegben.

Miután a nagybölcseknél még a tető alatt elhelyezett csárdában magam egy kissé kipihentem és egy fagyalttal lehűtöttem, megreszkiroztam további 150 lépcsőt és felhágóztam a toronyba. A kilátás a bizarr tetőre már kifizette fáradtságomat, de azért madárként megnéztem a város távlatát is és úgy mellékesen szemembe ötlettem a Matterhornt és a Montblancot is, sőt a Monte-Rózákat még meg is látszóvettem.

Jó ideig tartott, amíg a pazar látéképtől — nevetni fog — elszakíthattam magam és a lépcsőkön lecsavarogtam.

Elbuesuzva a székesegyház művészies külső reliefjeitől, átszelttem a dómtérre, ami ugyancsak nehezen sikerült és a Galeria Vittorio Emanuele alá menekültem, amely ezt a Piazza

della Scalaval köti össze, ahol Leonardo da Vinci pompás szobra áll.

Impozánsan felséges portál vezet a galeriába, amely Európának legnagyobb és legszebb fedett áruháza. Látni kerestnek formált utai keresztül, de kasul is 200 m. hosszúak, szélesek és csak 26 méter magasak. A közepén emelkedő kupola 50 méter magas, nagyon előkelő diszítésű freskokkal van ellátva. A forgalom a elegáns üzletsorok mellett igen élénk és ott találtam Raffaelt, Galileit, Dantet, Michelangelot is, akik életnagyságukban szoborként néztek a sürgés

Volt a-nak a galeriában még sok más híres olasznak a szobrój is, de ezek — nevetni fog — kiestek a fejemből, amely már egészen teli volt.

De ki ne ösmerné, aki Milanót látta, a Galeria Vittorio Emanuele? Aki pedig nem látta, az én leírásomból úgysem ösmerné meg. Hagyjuk tehát ezt, mert ugyis Leonardohoz kell sietnem, aki négy órákor bezár.

Miután oda a város legnyugatibb részéhez kell mennünk, hát sok időnk nem volt és éppen csak hogy utközber még bekukucskálhattunk a S. Marie Incoronata, S. Maria del Carmine és S. Maurizio templomokba, ahol sok érdekeset, de főleg szép freskokat láttunk. (Nagyon kérem „Kedves Szerkesztő” urat, ha néha talán elszólnám

A test- és szépségápolás tartozó mindenegyes kérdéseket vezetünk a legnagyobb szépséggel ad felvilágosítást. Levél megkeresések a Déli Hírlap készítősege címére küldendők borítékon feltüntetendő a „kozmetika” jelzéssel.

A puderek, kenőcsök, krémek is igen lényeges szerepkört töltenek be a kozmetikában. Hivatásunk legfőképpen abban áll, hogy az arcbőrt takarják és védik. A puderek finom eloszlásuknál fogva könnyen és egyenletesen vihetők az arcbőrre és ugyanolyan könnyen el is távolíthatók. Bevonás arcbőrt, annak védelmet nyújt a szél ellen és ezenkívül a szennyező direkt az arcbőrre támadását is megakadályozzák. Amikor leginkább takaró hatásuk fogva nyér igen gyakori alkalmazást a puder, mert vékonyabb rétegek vastagabb rétegekben, takarja, ha csak ideiglenesen is, az arcbőrön előforduló szépséghibákat. A szoros arcbőr fényessége is a legszorosabbban gyakori puderezéssel látható és ilyenkor a puder takaró hatásán kívül még zsírtartó képessége által is előnyösen hat az arcbőrre.

Még a legdrágább márkájú puderek összetétele is lényegükben körülbelül ugyanazok és a drágaság szintje színezésükben, részint illatukban, de legfőképpen a puderszemcsék finom elosztódásában rejlik, mert minél finomabb szemcséjű a puder, annál jobban tapad az arcbőrre és annál inkább takarja.

A puderektől között vannak ásványi és vannak ásványi anyagokból előállított puderek, melyek különböző sajátosságokkal bírnak és ha ezen sajátosságok figyelmen kívül hagyunk el a puderek összeállításánál, úgy ezek összehatás által kell elérnünk azt, amit arcbőrünk megkíván. Általában a női arcbőrön kevesebb zsírtartó képességgel bírnak, mint az ásványiak, tehát szárító hatásuk sem oly nagy, mint az ásványi anyagokból előállított pudereké. A leggyakoribb puderektől a cink talkum, amylum (rizspor), likopódium, bors, stb. és a jó puder, ezek szerelés és összeválogatásából állítható össze olyképpen, hogy az arcbőrre szűkös hatása megfeleljen az ill-

rebőr sajátosságainak, úgy, hogy egy tulsziros arebőrre inkább isvánnyi anyagokból származó verek legyenek tulsulyban, míg száraz arebőrnél inkább a növényiek.

puderek illatosítására illó trikus, vagy növényi olajokat aználak, kész pudernél pedig, különböző, gyári titkot képező parfümök adják a puder kellemes illatát.

Színezésükhöz anilinfestékek adnak a puderekhez, de előfordul a ólomfehérrel (Bleiweiss) színezett puderek is, melyeknek az arebőrre káros hatása nem hangsúlyozható eléggé. Ha zsiros arebőrtulsok növényi anyagot tartalmazó pudert kennünk, bármily finom eloszlású legyen is az, az arebőr zsíradékával elkeveredve, összesomósodik, darabossá válik.

Ugyanakkor az arebőrt nem hogy tisztán, hanem még csunyábbá tenné. Zsiros arebőrű egyének leghevesebben teszik tehát, ha inkább isvánnyi anyagokat tartalmazó pudert használnak, ezenkívül pedig, hogy a puderezést lehetőleg mosás után eszközözzék, mert a mosás által, zsiromentes arebőrön, sokkal finomabban és egyenletesebben eloszolva kenhető fel a puder.

A kenőcsök és paszták előállítására a puderek és zsiromentes anyagok összedörzsölése által történik.

Azért, amint a puder, vagy a zsiromentes anyag van benne nagyobb mennyiségben, keményebb, vagy gyengébb a kenőcs. Ha az ily módon készülő kenőcshez gyógyszerek keverésére hozzáadva, úgy az u. n. gyógykenőcsöket kapjuk, melyek ismertetése kívül esik ezen rovat keretéből.

Elektromosság a kozmetika szolgálatában.

Miként a technika minden ágában úgy a kozmetikában is napról-napra nagyobb tért hódít a villamosítás. Térhódításánál annál inkább helyet kellett szorítsanak a régi módszerek, mert alkalmazásuk praktikusabb és kényelmesebb. A legújabb és leggyakoribb a galvánáram alkalmazása a kozmetikában. A fizikából tudjuk, hogy a galvánáram a vizet alakelemeire bontja, melyek külön-külön nem maradnak többé a víz sajátosságaiva. Ugyanakkor, ha a bőr élő-sejtjeire az áram, azt alakelemeire bontja, megszünteti az életfunkcióját, sejt elhal. Így nyer a galvánáram alkalmazást, a bőr kozmetikai hibáit okozó fölösleges képződményeinek eltávolításánál alkalmazást, oly módon, hogy ezen

fölösleges képződmények, mint pl. a szemölcsök, anyajegyek sejtjeinek életfunkcióját, elektrolytikus hatásával megszüntetve, az illető képződmény elhal, elszárad. A szükséges galvánáramot megfelelő készülékek szolgáltatják. Legújabbban a galvánáram helyett ugyanerre a célra, a hőhőfrepuenes (diathermia) áramot használják, gyorsabb hatása miatt.

A nap ultraviolet sugárainak azon hatásait, hogy hosszabb behatásra a bőrt vörössé téve, erős bőrgyulladást okozva, lehámlesztja, mindnyájan a strandról ismerjük. A nap sugaraitól való „lesülés“

után 3-4 napra a bőr lehámlik. Az ultraviolet sugáraknak eme hámlasztó hatását a kozmetikában nagyon jól felhasználhatjuk, amióta ezen sugarakat az elektromos áram segítségével az u. n. quarelámpával előidézhetjük. Az ultraviolet sugárak erősebb adagolásban a bőrön sejtihalást hoznak létre, miáltal ezen elhalt sejtek leoldódása által hámlás jön létre. Még nagyon sok mindenre való felhasználhatósága teszi a quarelt a kozmetikában nélkülözhetetlenné, azonban ezen alkalmazási lehetőségekről az egyes kozmetikai hibák ismertetésénél lesz szó.

Gyerekujság

Szerkeszti: Kőrö Pál bácsi

Kalandos Palkó utazásai

— Ujra nagy veszedelemben —

Kalandos Palkó tehát elindult a német bogarászokkal és két hétig bolyongott velük az erdőben. Sok érdekeset tanult tőlük. A bogarászok vezetője, Klein Hans, elmagyarázta neki, hogy a bogarászok nem tartózkodnak mindig idehaza. Az örök és katonák itthon maradnak, a munkások azonban hosszú vándorlásokra kelnek és élelmiszereikért indulnak. Ilyenkor velük mennek az építőmunkások is, mert gyakran folyókon is át kell kelniük és ilyenkor az építők az átkelésre valóságos hidakat csinálnak. Sőt előfordul az is, hogy a vándoruton levő hangyákat meglepi a rossz időjárás, az eső, ilyenkor a szorgalmas építők hirtelen szükséglakásokat létesítenek a fészükre.

Amint Klein Hans így magyarázott, egyszerre az erdő felől, a tisztás szélén nagy hangyacsoport jelent meg.

— Ahá, — szölt Klein Hans, — ezek nem hazatérő munkások, mert ha azok volnának, akkor mindegyikük cipelne valami terhet. Ezek ellenséges katonák.

Csakhamar látni is lehetett, hogy az ellenséges hangyákatonák szabályos sorokba fejlődnek fel, akár az emberek katonái és a hangyafalu ellen vonulnak. Azonban az örök észrevették az ellenség közeledését, hirt adtak róla és a hangyafalu katonasága is hamarosan kivonult. Szabályos csata fejlődött ki, amelyben a hangyafalu katonái győztek. Nekik is sok halottjuk volt, de az ellenséges csapatnak több mint a fele ott maradt a csatatéren. A megmaradtak eszeveszetten elmenekültek. A csata után a házból kijöttek

házába, amely 36.000 néző és főleg halálának van építve. Töviről-hegyire, a szinpad alatti labirinthustól a karzatig megnéztünk mindent, a diszletvárost és azoknak mozgó gépeit, a kellekekül szolgáló, többek közt 5000 kilos harangot, stb. Amikor azonban a vezető a Cuskitát bemutatandó egy időszerű skálát doremfafosolósított elő nekünk, a skálától, de a Scalából is elindítva éreztem magam. De megfizettem érte, amennyiben a borralóját — nevetni fog — leszurkoltam.

Lejövet az ott feledett autó már nem győzte a fizetést várni, azaz precízebben kifejezve, én nem győztem a várast fizetni és gyalogszóval betértem a helyben levő fogadóba.

Elég jól fogadtak, hogy olasz ételket eszünk. A pincér kiszajtolta belőlünk, hogy a milánóiak nemzeti ételét, sajtos makkaronit paradicsomba (ird: Maccheroni milanese) együnk előételként. Na ezt a tésztát! Olyan kitűnő volt, hogy a sajtonak is juttatom, hogy én így képzeltem magamnak el az ételket a paradicsomban. Persze ezáltal elő- és utóételem is lett, mert elfogyasztottam körülbelül, azaz elfogyasztottam belőle körül, — hisz belől őrös volt — egyhosszban kifejezve, legalább egy század kilométert.

Miután a kilométerezés így ismét meg volt kezdve, hát anélkül, hogy

magam és többszámaban irnék, hogy azt mindig egyesszámra redukálni kell, nehogy otthon rossz vért szüljek.)

A S. Maria della Grazie templom lé értem, amely mellett a most loassági kaszárnyának használt egykori — bocsánat a huszáros kifejezésért — asonnevű kolostor áll. Ennek refektoriájában őrzik milánói vágyaimnak — nemcsak helyzetileg — netovábbját, Leonardo da Vinci „Utolsó vacsorá“át. A teremben és mellékteremben az eredeti festményen kívül még több másolat is látható. Az eredeti festmény szemközti falon egy óriási resko van, amelyen egy pár alakot zintén Leonardo festett.

Sokáig bámultam Leonardo — ecsetét, színeit és plasztikáját és bár nem tudom, hogy életemben már hányadort vagyok itt, de az „Utolsó vacsoránál“ nem tudtam magamat eléggé teveszivni és avval betelni.

Az álldogálást azonban mégis beletelt szüntetnem, mert a sok járásból már sajogni kezdett a tegnapi esésnél — nevetni fog — megsértett lábam.

Bizonyára már kitalálta, hogy ezek után miben sántikáltam. A legközebbi trattoriába (olv. vendéglő) cammogtam, a lábájdalmakat borozgatással anyhítandó.

Egy körséta, — de már csak autón

a többi hangyák és az elesetteket egyszerűen felfalták.

— Ilyen csaták — magyarázott Palkónak újból Klein Hans — gyakran fordulnak elő az afrikai hangyák között. Egyes falvak hangyái, mikor már nincsenek megelégedve vidékükkel, elküldik katonáikat, hogy foglaljanak el számukra más falut. Ha ez sikerül, akkor a hangyafalu egész lakosságát kiűzik, amely aztán vagy új falut épít magának, vagy legyőz egy nálánál gyengébb hangyatorzst.

A hangyafalutól eltávolodva a német bogarászok nemsokára egy nagy tóhoz érkeztek. Óriási volt a hőség és azért elhatározták, hogy megfürdenek. Elsőnek Kalandos Palkó dobta le magáról ruháit és beugrott a hűs vízbe. Azonban alig uszott abban egy keveset, amikor rémülten látta, hogy a víz színe alatt nagy fekete tömeg tart feléje. Felismerte, hogy az krokodilus és menekülni igyekezett. Azonban a ragadozó gyorsabb volt nála és következő pillanatban a karjába harapott.

Ma több millióra menő népet nemzeti jellegétől megfosztani lehetetlen.

(Andrássy Gyula gróf.)

AZ IRREDENTIZMUSNAK nem az az ellenszere, hogy az ország nepeit elnyomják, kulturájukban megakadályozzák, szegénységben tartásuk, hanem éppen ellenkezőleg, nagyobb szabadságot adni nekik, virágzóbb kulturára juttatni s nagyobb anyagi jólétet biztosítani számukra, mint amilyent a körülöttük fekvő nemzeti államokban élvezhetnének s akkor holtbizonyos, hogy ezek a népek teljes erejükkel küzdenének az ellen, hogy őket a szomszédos nemzeti államokba kebelezze be.

(Goldis László: A nemzetiségi kérdésről.)

Berndorfi
evőeszközök
alpakkaezüst
disztárgyak

nagy
választékban
kaphatók

DRACHSLER VILMOS
ékszerész, Temesvár, I., Hunyadi-u. 3.

még csak a délelőtt látottakat is jóformán megemésztettem volna, tovább forciroztam a várost.

Bejártam még egy pár templomot, megnéztem az első Napoleon által 30.000 ember számára épített „Arená“t és azután kivettem magamat a temetőbe.

Bár most jól esett volna ott megpihenni, de én fáradszónalul rőtám a sarköveket és a szebbnél-impozánsabb és impozánsabb-művésziesebb emlékeket. Hiába! nem hiába — nevetni fog — keresztelték e sarkertet „Cimitero Monumentale“-nak, mert Ézsau tál lencséje sem lett volna elég ahhoz, hogy az öröklétre szenderedettek remekművi lakhelyeit gyűjteményeknek és is megörökíteni fényképes lettem volna.

A milánóiak nagyon toleránsak, a temető egyik legszebb helyén egy templomot építettek még a zionistáknak is, a neve „Tempio de Cremazione“.

A szegény embereknek nagyon ajánlhatom, ha halálukat érzik közeledni, úgy Milanóba utazzanak és a kaszást ott várják be, mert itt husosan és teljesen ingyen lesznek elégetve.

Csekélység itt urnává lenni! Miután azonban félek, hogy kimerültségemnél fogva már a sor sor után vadozna, hát zárok és maradok — a mint láthatja, ezuttal — sűrű Jean d'orja.

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknél 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Levelezés

Fekete urileány vagyok, levelezni egy szöke hajú, kék szemű fiúval későbbi ismeretség céljából. Csakis zene- és tánckedvelők leveleit kérem „Farsang” jellegre a kiadóba.

Házasság

30 éves, jól szituált hivatalnok, fiatal, intelligens, jóléti leány vagy özvegy ismeretség keresi házasság céljából. Leveleket „Boldogságra vágyom” jellegre kérek a kiadóba.

Alkalmazás

Jó zongorista, aki már zenekarban játszott, felvétetik. Restaurant Splendid, Csóka. (1387)

Kifutóleány felvétetik. Dr. Keller fogorvos, Belváros, Széchényi-palota I. (1385)

Allást keres

Független urinő 5 éves kisleányával csakis gyermeket szerető családhoz menne, ahol mindenben segítene vagy bizalmi állást foglalhatna el. Esetleg vidéken is. Megkereséseket „Független” jellegre. (2621)

Pincéri állást keresek, több nyelven beszélek, vidékre is elmegyek. Dumitru, Turnu-Severin, Hotel Europa. (1389)

Lakás

Kétágyas butorozott szobához szerényebb iparos társat keresek teljes ellátással. Erzsébetváros, Korona-u. 3., földszint jobbra. (2813)

Józsefvárosban keresek különbejáratu szobát hivatalnoknő részére. Fizetek havonta 700-1000 leit. Címeket a kiadóba kérek. (2813)

Keresek egy kétszobás lakást és egy közös irodát a Belvárosban. N. Magdu, Belváros, Szentgyörgy-tér 1. sz. III. emelet. (1368)

Kétszobás esetleg egyszobás előszobás lakást keresek. Ajánlatok „Magas bért fizetek” jellegre a kiadóba. (2814)

Adás-vétel

Üzleti állványok a legutányosabb áron eladó. II. ker. Alsóárók-utca 17. (1383)

Súlyszatható varrógép jutányos árban részletfizetésre is kapható. „Fortuna”, Gyárvaros, Fő-utca 56. (1281)

Üzlethelyiség Józsefváros legforgalmasabb helyén sürgősen eladó. Cím a kiadóban. (1390)

Eladó egy háztelék a rónaci elemi iskolával szemben 40x20 méter, mely két családi ház építésére alkalmas, minden elfogadható áron. Értekezni lehet László István asztalosmesternél, IV. Kisdózsa-u. 3. a szeszgyár közelében. (1362)

Különféle

Stumpfoll szab. kaloriferjei 25-60% fa megtakarítást eredményeznek. Kaphatók Mecher bádognál, Erzsébetváros, Helveth-utca 8. (1373)

Elektromotorokat egyén- és forgóáramu generátorokat minden nagyságban gyártunk, javítunk és tekereselünk. Friedrich Testvérek, Telefon 9-50. (1391)

Temesvári Hitelbank R.-T.

felkéri t. részvényeseit, kik Földbérleti és Parcellázóbank R.-T.-gi részvények birtokában vannak, hogy azokat új részvényekre való kicserélésre az intézet pénztáránál, Strada Avram lancu 4. bemutatni sziveskedjenek.

Timișoara, 1926. október hó.

1380 Az igazgatóság.

Banca Poporală Serbească
din Variaș
Telefon 15

Több vagon I-rendű
ötengeri kapható.

HELICON-nyomda, Timișoara

Mozi

Belvárosi mozi: hétfő, kedd (október 11-12)
Gyárvarosi mozi: szerda, csütörtök (október 13-14)
Mehalai mozi: szombat (október 16)

PANOPTIKUM

vagy

Rettenetes Iván

Expresszionista film egyedüli a maga nemében, főszerepekben a leghíresebb német művészek.

Szereposztás:

„Rettenetes Iván” az oroszok cárja: CONRAD VEIDT
Harun al Rasid: EMIL JANNINGS
Jaque a hasfelmetsző: WERNER KRAUSS

Monopoli Slagerfilm, Oradeamare.

Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

3 uj szó!

KARDOS, TELEP, VEZET!

Most készült új kövesut mentén olcsó villa- és háztelkek hosszú részletre, építőanyaggal együtt kapható. 720

Értesítés.

Van szerencsém m. t. vevőim szives tédomására hozni, hogy külföldi bevásárlási utamról visszatértem és szalonomban a legújabb párisi és bécsi modellek jutányos árban kaphatók.

DIVATSZALON

Szüss Ilona.

1384

Kalapátalakítások modellek után már 250 leitől feljebb.

Utólérhetetlen

árban, minőségben és választékban!

Egy kísérlet s Ön állandó vevő a józsefvárosi Szőnyeg- és Linoleumáruházban.

Kobelt-ház Popper Gyula Kobelt-ház

Timișoara, Bulev. Berthelot No. 5.

Állandó nagy választék szőnyeg, linoleum, viaszkos-vászon, gumi- és játékaruk, hó- és sárpicők, betegápolási cikkekben.

Fregoli gumikabát Lei 1950.—
Szövetszerű gumikabát „ 900.—

Reichard Gyula
műbutor-kárpitos
Timișoara III. Rezső-utca 15
Telefon 22-13

Speziális modern bőrbutorok a legfinomabb kivitelben. 518

Román és magyar nyelvben perfekt

ügyvédjelöltet,

ugyanilyen nyelvtudással rendelkező ügyvédi irnokot és egy perfekt gépírónót keresünk. „Advocatura” jellegű leveleket a kiadóhivatalba kérünk.

Torino

FIAT

automobilok és alkatrészek képviselője:

Tichy Testvérek
autogarage

Timișoara I. Str. Eminescu 6.
Telefonszámok;
Garage: 11-26 Lakás: 11-27

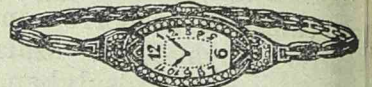
Tremi butorgyár

IV. kerület, Bonnáz-utca 18. szám

Állandó nagy raktár

Ha szép akar lenni, használjon Kalka-féle Liliomtej-krémet, liliom-izáppant, liliompudert, 3 színben. Kapható kizárólag Kalka Emil városi gyógyszerárában, a Fekete Sas-hoz, Belváros, Szentgyörgy-tér.

Ismeretes rég,

hogy karkötőórák javítását legmegelőzőbben végzi

Gács Ferenc órá

Timișoara, Erzsébetváros, Király-u.

Kifogástalan karban levő 2-3 tonnás

teherautót

megvételre keresek, Ajánlatokat szíveskedjék küldeni: Dr. Körner József, Mercy-utca 2. vez. át.

Élelmiszerkereskedők Vendéglősök!

Uborka, paprika, uborkasaláta savanyukáposzta állandóan kapható

Löwinger Testvérek
ecetgyár r.-t. cégnél

Timișoara-Fabrica, Str. Stefan cel Mare (Gyárudvar-utca) 3. sz.

TELEFON 182.

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA

186 Str. General Foch (Fröbl) No.

Átköltözködési hirdetmény.

Telef. 7-22

Telef. 7-2

EISER RÓBERT

üvegcsiszolója és tükörgyára

a Nádor-utca és Nádor-térről az Aradi-utca, a Kadetiskolákert-vel szemben átköltözködött

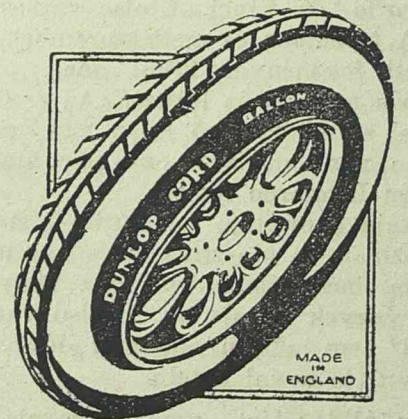
A Loydsor 5. sz. alatti Reiter (volt Merbi) palotában levő, jelenleg Uhrmann Henrik cég nyomdai részlegét képező, nyomdai vagy más üzemenek vagy bármely engrosszerűnek alkalmas

nagy üzleti helyiség

mely belső lépcsőzettel összekötött teherlifttel is berendezett szuterén, földszinti és I. emeleti helyiségekből a hozzátartozó és cca 120³ betüirozott szuterén raktárhelyiséggel együtt ez évi november hó 1-kezdődőleg bérbeadandó. Érdeklődők forduljanak a háztulajdonos megbízottjához: Kun Ferenc dr. ügyvéd, Belváros, Loydsor, Färber-palota. 13

DUNLOP

LEGTARTOSABB!

CORD
BALLOON
SCHAAR & HÁMOR
TIMIȘOARA, CETATE. ARADI-UTCA
VASUTI ÁTMÁRÓ MELLETT
TELEFON: 9-64.

Feladó: VARNAY ELEMÉR dr.